

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης

«Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία: α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα και β) του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2017»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα

Α. Επί της αρχής

Με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους ενσωματώνεται στην εθνική νομοθεσία η Οδηγία 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016 περί της προσβασιμότητας των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα (Ε.Ε. L327 της 2.12.2016).

Η Οδηγία 2016/2102/Ε.Ε. συμπληρώνει το ευρωπαϊκό κεκτημένο στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Πράγματι, οι Κανονισμοί του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Ε.) αριθ. 1303/2013 και (Ε.Ε.) αριθ. 1304/2013 περί του καθορισμού γενικών διατάξεων για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία περιέχουν διατάξεις συναφείς με την προσβασιμότητα στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.). Ωστόσο, δεν περιλαμβάνουν

ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα των ισότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές. Η Οδηγία 2016/2102/Ε.Ε., στην οποία προσαρμόζεται η ελληνική έννομη τάξη με το παρόν σχέδιο νόμου, συμπληρώνει αυτό το κενό. Επιδιώκει την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών επί των απαιτήσεων προσβασιμότητας των ισότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα, με σκοπό τη διασφάλιση του δικαιώματος της ενεργού και ισότιμης πρόσβασης κάθε χρήστη στις ανωτέρω ιστοσελίδες και εφαρμογές για φορητές συσκευές. Οι απαιτήσεις προσβασιμότητας, όπως προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, θεμελιώνονται σε κοινούς για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) κανόνες προσβασιμότητας, προκειμένου να τερματιστεί ο κατακερματισμός της εσωτερικής ευρωπαϊκής αγοράς, να περιοριστεί η αβεβαιότητα για τους σχεδιαστές ισότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές και να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα.

Κατά συνέπεια, οι ισότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές που σχεδιάζονται, αναπτύσσονται, λειτουργούν και συντηρούνται από οργανισμούς του δημόσιου τομέα πρέπει να συμμορφώνονται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας. Ο όρος «οργανισμοί του δημόσιου τομέα» ερμηνεύεται εν ευρεία έννοια και περιλαμβάνει: α) το Κράτος, κατά την έννοια της περίπτ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ήτοι την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Ανεξάρτητες Αρχές που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, β) τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, ήτοι τους Δήμους και τις Περιφέρειες, γ) τους οργανισμούς δημόσιου δικαίου, σύμφωνα με το γενικό ρυθμιστικό πλαίσιο που ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις, και δ) τις ενώσεις που σχηματίζονται από μία ή περισσότερες από τις αρχές αυτές ή από έναν ή περισσότερους από τους οργανισμούς δημόσιου δικαίου, εφόσον οι ενώσεις αυτές έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

Ο επιδιωκόμενος από τις διατάξεις του παρόντος σκοπός είναι διττός. Κατά πρώτον, ενισχύονται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια της Ε.Ε. του άρθρου 20 παρ. 2 περίπτ. α' και άρθρου 21 της Συνθήκης για

τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.), η ελευθερία της εγκατάστασης του άρθρου 49 της Σ.Λ.Ε.Ε. και η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών του άρθρου 56 της Σ.Λ.Ε.Ε., διότι κάθε πολίτης επωφελείται από την ακώλυτη πρόσβαση σε υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, μέσω ιστοσελίδων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, και γίνεται αποδέκτης υπηρεσιών και πληροφοριών. Η παρεχόμενη, μέσω διαδικτύου, προσβασιμότητα παγώνει το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ε.Ε. να εντάσσεται στο νέο κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής και διευρύνει τη δυνατότητα του υποκειμένου της ελευθερίας εγκατάστασης να συμμετέχει, με σταθερό και συνεχή τρόπο, στην οικονομική ζωή άλλου κράτους μέλους.

Κατά δεύτερον, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο δικαίωμα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες. Η αναπηρία, σύμφωνα με ορισμό που καταγράφεται από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, είναι ένα σύνθετο και μεταβαλλόμενο φαινόμενο που οφείλεται στην αλληλεπίδραση των προσωπικών χαρακτηριστικών του ατόμου και των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος, εντός του οποίου το άτομο ζει. Υφίσταται μία αλληλένδετη σχέση μεταξύ περιβάλλοντος και αναπηρίας και πρέπει να εξετάζεται κατά πόσο το άτομο με αναπηρίες μπορεί να λειτουργήσει σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον, φυσικό ή ηλεκτρονικό. Καθοριστικός, επομένως, παράγοντας της ανωτέρω σχέσης είναι η προσβασιμότητα, η οποία καθορίζει το εύρος και τη μορφή απόλαυσης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Το δικαίωμα συμμετοχής των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία της πληροφορίας, πέραν των πολιτικών και οικονομικών εκφάνσεων αυτού, παρουσιάζει κοινωνικές διαστάσεις. Το δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες στις ηλεκτρονικά διακινούμενες πληροφορίες, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, είναι κρίσιμης σημασίας. Η κατασκευή, η λειτουργία και η συντήρηση ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που δεν είναι προσβάσιμοι στα άτομα με αναπηρίες ή η δομή και το περιεχόμενό τους δεν είναι συμβατό με υποστηρικτικές τεχνολογίες προσβάλλουν το δικαίωμα συμμετοχής τους στην ψηφιακή κοινωνία. Η λειτουργία ιστοσελίδων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που δεν συμμορφώνονται στις κοινές για τα κράτη μέλη απαιτήσεις προσβασιμότητας θίγει το κοινωνικό δικαίωμα στην κοινωνική πρόνοια.

Είναι υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει θετικά μέτρα για την προστασία των ατόμων με αναπηρίες που αφορούν σε υπηρεσίες και θεσμικές παρεμβάσεις, όπως είναι η διαμόρφωση των ιστότοπων κατά τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η πρόσβαση για τα άτομα με αναπηρίες.

Εξάλλου, η αυξημένη προστασία για τα άτομα με αναπηρίες, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του παρόντος, συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Το άρθρο 19 παρ. 1 της Σ.Λ.Ε.Ε. συνιστά γενική ρήτρα περί μη διάκρισης και σκοπεί την προστασία της αξιοπρέπειας και της αυτονομίας των προσώπων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως τα άτομα με αναπηρίες. Το άρθρο 21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χ.Θ.Δ.Ε.Ε.) θεσπίζει δικαίωμα με ευρύ περιεχόμενο, απαγορεύοντας οποιαδήποτε διάκριση, ιδίως λόγω αναπηρίας. Το άρθρο 26 του Χ.Θ.Δ.Ε.Ε. ενσωματώνει τις σύγχρονες κοινωνικές και επιστημονικές αντιλήψεις επί των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, απαγορεύοντας κάθε μορφή διάκρισης εις βάρος τους και προωθώντας την κοινωνική τους ενσωμάτωση. Τα άρθρα 9 και 21 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, η οποία κυρώθηκε με το ν. 4074/2012 (Α' 88), προβλέπουν την ίση πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στην πληροφορία, στις νέες τεχνολογίες και στα συστήματα πληροφορίας και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένου και του Διαδικτύου, με σκοπό το σεβασμό της αξιοπρέπειας και της διαφορετικότητάς τους, καθώς και την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.

Εν κατακλείδι, με τις διατάξεις του παρόντος σκοπούνται α) η ρύθμιση ομοιογενούς πλαισίου για τον κλάδο του σχεδιασμού και της ανάπτυξης ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, β) η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, δίνοντας έμφαση στο δικαίωμα της ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες, και γ) η διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μέσω της διασφάλισης των αναγκαίων τεχνικών, οικονομικών και νομικών όρων που καθιστούν δυνατή, μέσω των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές, την εύρεση και την απόληψη της επιθυμητής πληροφορίας.

Επισυνάπτεται κάτωθι πίνακας αντιστοιχίας των διατάξεων του παρόντος Μέρους προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.

Άρθρα Οδηγίας	Άρθρα νόμου
1 παρ. 1	1
1 παρ. 2, 3, 4, 5	2
2	Δεν απαιτείται ενσωμάτωση
3	3
4	4
5	5
6	6
7 παρ. 1 εδάφια α', β', γ', δ' και παρ. 2	7
7 παρ. 1 εδάφιο ε'	10
7 παρ. 4, 5	11
7 παρ. 3	12
8	12
9	10
10	Δεν απαιτείται ενσωμάτωση
11	Δεν απαιτείται ενσωμάτωση
12 παρ. 3	13
13	Δεν απαιτείται ενσωμάτωση

B. Επί των άρθρων

Κεφάλαιο Α΄

Γενικές Διατάξεις

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ προσδιορίζεται με σαφήνεια ο επιδιωκόμενος από την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε. στην ελληνική έννομη τάξη σκοπός, καθορίζονται το πεδίο εφαρμογής του Πρώτου Μέρους και οι περιπτώσεις που εκφεύγουν αυτού και αποσαφηνίζονται συγκεκριμένοι ορισμοί, οι οποίοι, εννοιολογικά και κανονιστικά, είναι απαραίτητοι για την εφαρμογή του.

Άρθρο 1

Αντικείμενο

(άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Με την προτεινόμενη ρύθμιση σκοπείται η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2016/2102/Ε.Ε. στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ήτοι της δυνατότητας πρόσβασης κάθε πολίτη σε ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές που αναπτύσσονται και λειτουργούν από οργανισμούς του δημόσιου τομέα ή υπό την εποπτεία αυτών.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

(άρθρο 1 παρ. 2, 3, 4 και 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Επιδιωκόμενος σκοπός της **παρ. 1** είναι η εξασφάλιση ότι οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα καθίστανται

περισσότερο προσβάσιμοι εν γένει στους χρήστες και ειδικότερα στα άτομα με αναπηρίες, βάσει συγκεκριμένων απαιτήσεων και προϋποθέσεων τεχνικού χαρακτήρα. Ως χρήστες νοούνται κάθε φυσικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων και των υπαλλήλων και λειτουργών των οργανισμών του δημόσιου τομέα που χρησιμοποιούν τους ιστότοπους και τις εφαρμογές για φορητές συσκευές στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Ο καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών για την ανάπτυξη ιστοσελίδων και εφαρμογών για φορητές συσκευές είναι αναγκαίος για τη συνοχή της οικείας εσωτερικής αγοράς και αποτελεί κατευθυντήρια γραμμή για τους σχεδιαστές των ως άνω ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα που αναπτύσσουν είτε με ίδια μέσα είτε μέσω τρίτων ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές οφείλουν να διασφαλίζουν την ακώλυτη εφαρμογή του συγκεκριμένου ρυθμιστικού πλαισίου.

Περαιτέρω, με την προτεινόμενη ρύθμιση των **παρ. 2 και 3** εισάγονται δύο κατηγορίες περιπτώσεων, οι οποίες εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του παρόντος Μέρους. Κατά πρώτον, οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων ή αναδόχων παραχωρηθείσης δημόσιας υπηρεσίας όμοιου περιεχομένου εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, διότι θα αποτελέσει, σύμφωνα με το προοίμιο της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε., αντικείμενο μελλοντικής νομοθετικής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 67 του ν. 4488/2017 (Α' 137), οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου υποχρεούνται να αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες, δίδοντας έμφαση στο δικαίωμα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Επίσης, εκφεύγουν του παρόντος ρυθμιστικού πλαισίου οι ιστοσελίδες και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές που αναπτύσσουν μη κυβερνητικές οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), στην περίπτωση που οι τελευταίες, ανεξαρτήτως της φύσεως, κοινωφελούς ή μη, των παρεχόμενων υπηρεσιών, δεν εμπίπτουν στην έννοια του «οργανισμού δημόσιου δικαίου» και δεν παρέχουν υπηρεσίες συναφείς με την εξυπηρέτηση αναγκών ατόμων με αναπηρίες. Κατά δεύτερον, για λόγους τεχνικής φύσεως, εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Μέρους περιεχόμενο ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές.

Τέλος, σύμφωνα με την **παρ. 4**, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των συναρμόδιων Υπουργών, μέσω της έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης, κατόπιν παροχής απλής γνώμης από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), η εξαίρεση από την εφαρμογή του παρόντος Μέρους ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές σχολείων, νηπιαγωγείων και παιδικών σταθμών. Σε κάθε περίπτωση, δυνάμει του πνεύματος του παρόντος ρυθμιστικού πλαισίου και των διατάξεων των άρθρων 2 και 3 του ν. 2101/1992 (Α' 192) περί κύρωσης της διεθνούς σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, η κανονιστικώς δρώσα διοίκηση πρέπει να λαμβάνει πρωτίστως υπόψη τη προάσπιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού με αναπηρίες.

Άρθρο 3

Ορισμοί

(άρθρο 3 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αποσαφηνίζονται εννοιολογικά όροι, οι οποίοι καθίστανται ιδιαίτερας χρηστικοί για την καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή του κανονιστικού και τεχνικού περιεχομένου του παρόντος Μέρους.

Κεφάλαιο Β'

Απαιτήσεις προσβασιμότητας

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β': α) προσδιορίζονται οι απαιτήσεις προσβασιμότητας, στις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα που σχεδιάζουν, αναπτύσσουν και λειτουργούν ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές, β) προβλέπονται οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις, δυνάμει των οποίων μπορούν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα να απέχουν εν όλω ή εν μέρει από τη συμβατότητα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και γ) καθορίζονται τα τεκμήρια συμμόρφωσης

στις τεχνικές προδιαγραφές και στις απαιτήσεις, όπως προβλέπονται από τον παρόντα.

Άρθρο 4

Απαιτήσεις για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές

(άρθρο 4 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνιστά την κατευθυντήρια οδηγία προς τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της διασφάλισης του δικαιώματος της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Επί τη βάση των αρχών που συνθέτουν την έννοια της προσβασιμότητας, ήτοι της αντιληπτικότητας, της χρηστικότητας, της κατανοησιμότητας και της στιβαρότητας, όπως αυτές περιγράφονται στο στοιχ. 17 του προοιμίου της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε., οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα οφείλουν να σχεδιάζουν, να αναπτύσσουν και να λειτουργούν, με ίδια μέσα ή μέσω τρίτων υπό την εποπτεία τους, ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές. Οι ως άνω ιστοσελίδες ή εφαρμογές πρέπει να πληρούν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις του παρόντος. Για λόγους σαφήνειας και προβλεψιμότητας της παρούσας ρύθμισης, επισημαίνεται ότι ως «πράκτορας χρήστη» νοείται οποιοδήποτε λογισμικό που ανακτά και παρουσιάζει περιεχόμενο ιστού σε χρήστες, όπως λογισμικό πλοήγησης στον ιστό (web browser).

Άρθρο 5

Δυσανάλογη επιβάρυνση

(άρθρο 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας στο βαθμό που δεν συνεπάγονται για αυτούς δυσανάλογη επιβάρυνση (παρ. 1). Εκτιμούν, βάσει συγκεκριμένων παραγόντων, κατά πόσο μπορούν να συμμορφώνονται, εν όλω ή εν μέρει, στα προαπαιτούμενα του παρόντος Μέρους (παρ. 2 και 3). Ως μέτρα που συνεπάγονται δυσανάλογη

επιβάρυνση για έναν οργανισμό του δημόσιου τομέα νοούνται, ιδίως εκείνα που προκαλούν υπέρμετρο οργανωτικό ή οικονομικό ή δημοσιονομικό βάρος και θέτουν σε κίνδυνο την ικανότητα του οικείου οργανισμού δημόσιου τομέα να ασκεί τις προβλεπόμενες, κατά περίπτωση, αρμοδιότητες ή να εκπληρώνει τους καταστατικούς ή οργανικούς σκοπούς του. Σε κάθε περίπτωση, η μερική ή ολική αποχή από τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας πρέπει να συντρέχει σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να αιτιολογείται ειδικώς και να προτείνονται εναλλακτικές επιλογές προσβασιμότητας (παρ. 4).

Άρθρο 6

Τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας

(άρθρο 6 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Για λόγους διευκόλυνσης της συμμόρφωσης των ισότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας, προτείνεται με την παρούσα ρύθμιση η πρόβλεψη τεκμηρίων συμμόρφωσης στα εναρμονισμένα πρότυπα ή τις ρήτρες αυτών που καταρτίζονται και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κεφάλαιο Γ'

Δήλωση προσβασιμότητας

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' σκοπούνται η διασφάλιση και η επιβεβαίωση της συμμόρφωσης των ισότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα στα προαπαιτούμενα του παρόντος Μέρους, μέσω της υποβολής δήλωσης προσβασιμότητας από τους οικείους οργανισμούς. Προβλέπονται: α) η μορφή και το περιεχόμενο της δήλωσης αυτής, β) η δημιουργία και τήρηση Μητρώου Δημόσιων Ισότοπων και Εφαρμογών (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.) στις αρμόδιες οργανικές μονάδες του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ως μηχανισμού πιστοποίησης εφαρμογής των απαιτήσεων

προσβασιμότητας, και γ) η υποχρέωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα να δημοσιοποιούν κάθε στοιχείο σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος Μέρους.

Άρθρο 7

Μορφή και περιεχόμενο της δήλωσης προσβασιμότητας

(άρθρο 7 παρ. 1 εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο και παρ. 2 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Με τις διατάξεις της παρ. 1 προβλέπεται η υποχρέωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα να χορηγούν δήλωση προσβασιμότητας περί της συμβατότητας των ιστότοπων τους και των εφαρμογών τους για φορητές συσκευές με τις προβλεπόμενες από τον παρόντα νόμο απαιτήσεις και προϋποθέσεις. Επιπλέον, υποχρεούνται να επικαιροποιούν την ανωτέρω δήλωση. Με τις παρ. 2, 3, 4 και 5 καθορίζονται η μορφή και το περιεχόμενο της δήλωσης προσβασιμότητας.

Άρθρο 8

Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών

Με την προτεινόμενη ρύθμιση (παρ. 1 και 2), στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Οργανώσεων του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης δημιουργείται και τηρείται Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.). Στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. εντάσσονται υποχρεωτικά οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα, εφόσον πληρούν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας του παρόντος Μέρους. Προς επίρρωση της υποχρεωτικής ένταξης, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016, οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να συνάδουν με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας στην περίπτωση των ατόμων με αναπηρίες. Για την ανωτέρω ένταξη στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ., η οποία εγκρίνεται ή απορρίπτεται με απόφαση του Υπουργού

Διοικητικής Ανασυγκρότησης, καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της παρούσας διαδικασίας, η προηγούμενη χορήγηση απλής γνώμης από την Ε.Σ.Α.μεΑ.. Προκειμένου να διασφαλίζονται τόσο η κατάλληλη εφαρμογή των κανόνων για τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας όσο και η προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες σε ζητήματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, προτείνεται η συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη διαδικασία της πιστοποίησης, μέσω της λειτουργίας του ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέχει τη θέση του κοινωνικού εταίρου της πολιτείας σε ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες και προστασίας των συνταγματικών και διεθνών δικαιωμάτων τους. Για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του ως άνω μητρώου, κρίνεται απαραίτητη η χορήγηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, ως φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής του παρόντος Μέρους, στοιχείων συναφών με τις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (**παρ. 3 και 4**). Περαιτέρω, ο κάθε οργανισμός του δημόσιου τομέα που αναπτύσσει, με ίδια μέσα ή μέσω τρίτου, ιστοσελίδες και εφαρμογές για φορητές συσκευές οφείλει να ορίζει ένα σημείο επαφής και συνεργασίας με τα συναρμόδια Υπουργεία για τη βέλτιστη εφαρμογή των απαιτήσεων της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (**παρ. 5**).

Άρθρο 9

Υποχρέωση δημοσιοποίησης στοιχείων

Για λόγους διαφάνειας επί ζητημάτων πρόσβασης σε διακινούμενες μέσω ιστοσελίδων και εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα πληροφορίες, καθώς και προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, προβλέπεται η υποχρέωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα, πέραν των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη δήλωση προσβασιμότητας, να αναρτούν στον οικείο ιστότοπο στοιχεία συναφή με την κατάσταση συμμόρφωσης ιστότοπου ή εφαρμογής για φορητή συσκευή στις διατάξεις του παρόντος.

Κεφάλαιο Δ'

Εγγυήσεις συμμόρφωσης και εφαρμογής

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Δ' αποσκοπούν στην ενίσχυση του δικαιώματος αναφοράς κάθε χρήστη προς τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα που αναπτύσσουν και λειτουργούν ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές, καθώς και στην προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης του προσωπικού των οικείων οργανισμών και στην εν γένει ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Άρθρο 10

Υποβολή παρατηρήσεων, αιτημάτων για παροχή πληροφοριών και αναφορών

(άρθρο 7 παρ. 1 εδάφιο πέμπτο και άρθρο 9 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Από τις διατάξεις των **παρ. 1, 2 και 3** προβλέπεται η σύσταση σε κάθε ιστότοπο και εφαρμογή για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα ενός μηχανισμού αναφορών, παρατηρήσεων και αναζήτησης πληροφοριών, προκειμένου κάθε χρήστης να παρεμβαίνει ενεργά στη διαδικασία συμμόρφωσης του οικείου ιστότοπου στις απαιτήσεις προσβασιμότητας και να αιτείται πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών και κειμένων. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα υποχρεούνται, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, να αποφαινούνται επί των αιτημάτων των χρηστών. Εξάλλου, η παθητική πληροφόρηση συνδέεται με τα διαδικαστικά δικαιώματα που απορρέουν από την έννοια του ενεργού πολίτη, όπως το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές ή στην έγκαιρη απάντηση της διοίκησης σε αιτήματα πολιτών για παροχή πληροφοριών. Τόσο οι αιτήσεις όσο και οι αντίστοιχες απαντήσεις που προβλέπονται από το παρόν πρέπει να κοινοποιούνται στην αρμόδια οργανική μονάδα του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, για λόγους ενημέρωσης στο πλαίσιο λειτουργίας του ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. (**παρ. 4**). Πέραν της αυτονόητης εφαρμογής των ισχυουσών διατάξεων περί Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και Συνηγόρου του Πολίτη, ως φορέα παρακολούθησης και προώθησης

της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα (άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 4443/2016), ειδικώς για ζητήματα δικαιωμάτων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας ή συμμετοχής εν γένει στην Κοινωνία της Πληροφορίας ατόμων με αναπηρίες, η **παρ. 5** παραπέμπει ρητά στο άρθρο 72 του ν. 4488/2017. Η διάταξη αυτή θεσπίζει το Πλαίσιο Προαγωγής για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Αποστολή του Πλαισίου, το οποίο αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη και την Ε.Σ.Α.μεΑ., είναι, μεταξύ άλλων, ο χειρισμός και η διερεύνηση αναφορών που υποβάλλονται ενώπιον του επί ζητημάτων παραβίασης δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.

Άρθρο 11

Επιμόρφωση υπαλλήλων και ευαισθητοποίηση του κοινού

(άρθρο 7 παρ. 4 και 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Με την **παρ. 1**, οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα που αναπτύσσουν ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού τους σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Για το λόγο αυτό, η εκπόνηση και διαχείριση σχετικών προγραμμάτων ανατίθεται στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), το οποίο καλείται να συνεργαστεί με την Ε.Σ.Α.μεΑ. Η αποστολή του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 105/2018 (Α' 203), έγκειται, μεταξύ άλλων, στο διαρκή εκσυγχρονισμό της οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και στην υποστήριξη μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του δημόσιου τομέα. Παράλληλα, η Ε.Σ.Α.μεΑ., ως η πλέον αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια οργάνωση που εκπροσωπεί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των ατόμων με αναπηρίες (άρθρο 2 του ν. 2430/1996, Α' 156), καλείται να υποστηρίξει το Ε.Κ.Δ.Δ.Α με την εξειδικευμένη τεχνογνωσία της. Η εμπειρία των ανωτέρω εμπλεκόμενων φορέων είναι καθοριστική για την εκπόνηση

προγραμμάτων περί της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας και για την αποτελεσματικότητα αυτών. Σύμφωνα με την **παρ. 2**, οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα καλούνται, για λόγους διαφάνειας και ενημέρωσης, να ευαισθητοποιούν το ευρύ κοινό σχετικά με την ηλεκτρονική προσβασιμότητα και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.

Κεφάλαιο Ε΄

Εποπτεία εφαρμογής

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ καθορίζονται ζητήματα εποπτείας επί της συμμόρφωσης των ιστότοπων στις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, μεθοδολογίας παρακολούθησης και υποβολής σχετικών εκθέσεων. Επιπλέον, προβλέπονται μεταβατικές, κατά περίπτωση, ρυθμίσεις ως προς την έναρξη ισχύος των απαιτήσεων προσβασιμότητας.

Άρθρο 12

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

(άρθρο 7 παρ. 3 και άρθρο 8 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Με την **παρ. 1** ορίζεται η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης ως αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας. Με τις **παρ. 2, 3 και 4** διασαφηνίζεται η μορφή και το περιεχόμενο της μεθοδολογίας παρακολούθησης. Από την **παρ. 5** προβλέπεται ότι η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής, ως φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής των διατάξεων της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, αναλαμβάνει να διευκολύνει την ενσωμάτωση στο παρόν ρυθμιστικό πλαίσιο ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα που διέπονται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Επισημαίνεται, ενδεικτικώς, η ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 απόφαση του

Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301/12.4.2012) περί κύρωσης πλαισίου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, στο Παράρτημα Ι της οποίας ορίζονται, στο πεδίο της προσβασιμότητας, συγκεκριμένες προδιαγραφές, στις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι δικτυακοί τόποι. Με τις **παρ. 6, 7, 8 και 9** σκιαγραφούνται το περιεχόμενο των σχετικών εκθέσεων και η διαδικασία υποβολής αυτών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη Βουλή των Ελλήνων.

Άρθρο 13

Μεταβατικές διατάξεις

(άρθρο 12 παρ. 3 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Ορίζονται, κατά περίπτωση, προθεσμίες έναρξης συμμόρφωσης των ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2017

Με τις διατάξεις του Δεύτερου Μέρους ενσωματώνονται στο εσωτερικό μας δίκαιο οι διατάξεις του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου, των οποίων η εφαρμογή είναι υποχρεωτική για τα κράτη μέλη από **1.1.2019**. Η ενσωμάτωση των εν λόγω διατάξεων είναι αναγκαία προκειμένου η χώρα μας να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στο εσωτερικό της δίκαιο. Οι διατάξεις του παρόντος αντιστοιχούν ως ακολούθως στις διατάξεις της Οδηγίας:

Άρθρο 2, παρ.1	Άρθρο 1, παρ. 1 της οδηγίας ΕΕ 2017/2455
Άρθρο 2, παρ. 2	Άρθρο 1, παρ. 3 της οδηγίας ΕΕ 2017/2455

Άρθρο 2, παρ. 3	Άρθρο 1, παρ. 4 της οδηγίας ΕΕ 2017/2455
Άρθρο 3	Άρθρο 1, παρ. 2 της οδηγίας ΕΕ 2017/2455

Γενικά

Με τις προτεινόμενες διατάξεις τροποποιούνται από 1.1.2019 οι διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000) και του ν. 4308/2014 για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα που αφορούν:

Πρώτον, τον τόπο φορολόγησης των τηλεπικοινωνιακών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών ή ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχονται από πολύ μικρές επιχειρήσεις σε μη υποκείμενους στον φόρο (π.χ. ιδιώτες, μη υποκείμενα στον φόρο νομικά πρόσωπα) που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη. Θεσπίζεται όριο σε κοινοτικό επίπεδο, μέχρι το οποίο οι παροχές των εν λόγω υπηρεσιών συνεχίζουν να υπόκεινται σε ΦΠΑ στο κράτος μέλος εγκατάστασης των παρόχων αντί να φορολογούνται στον τόπο εγκατάστασης του μη υποκειμένου στον φόρο λήπτη.

Δεύτερον, τη χρησιμοποίηση του ειδικού καθεστώτος της Μικρής Μονοαπευθυντικής Θυρίδας του άρθρου 47β του Κώδικα ΦΠΑ από τους υποκείμενους στον φόρο που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση αλλά διαθέτουν αριθμό φορολογικού μητρώου ΦΠΑ σε κράτος μέλος, π.χ. για τη διενέργεια περιστασιακών συναλλαγών που υπάγονται στον ΦΠΑ σε αυτό το κράτος μέλος, και οι οποίοι έως σήμερα δεν μπορούσαν εξ αυτού του λόγου να χρησιμοποιήσουν το εν λόγω ειδικό καθεστώς.

Τρίτον, τους κανόνες που διέπουν την τιμολόγηση των υποκείμενων στον φόρο που χρησιμοποιούν τα ειδικά καθεστώτα παροχής των ανωτέρω υπηρεσιών προς μη υποκείμενους στο φόρο. Το κόστος συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις τιμολόγησης κάθε κράτους μέλους θεωρείται αποτρεπτικό για τη δραστηριοποίηση των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην εσωτερική αγορά της Ένωσης. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, εφαρμόζονται οι κανόνες τιμολόγησης που ισχύουν στο κράτος μέλος εγγραφής της οντότητας που παρέχει τις ανωτέρω υπηρεσίες και χρησιμοποιεί τα ειδικά καθεστώτα της Μικρής Μονοαπευθυντικής Θυρίδας.

Ειδικότερα:

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του Δεύτερου Μέρους ενσωματώνονται στο εσωτερικό μας δίκαιο οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 της οδηγίας 2017/2455 και αντικαθίσταται η παρ. 13 του άρθρου 14 του Κώδικα ΦΠΑ. Με τη νέα διάταξη παραμένει ο κανόνας της φορολόγησης των τηλεπικοινωνιακών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών ή ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχονται προς μη υποκείμενο στο φόρο λήπτη στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη αυτού, αλλά ορίζεται ότι στην περίπτωση των μικρών επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες μόνο στην Ελλάδα και όχι και σε κάποιο άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρέχουν τις ανωτέρω υπηρεσίες σε μη υποκείμενους στον φόρο που είναι εγκατεστημένοι σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος, οι εν λόγω υπηρεσίες φορολογούνται στο εσωτερικό της χώρας μας και όχι στον τόπο εγκατάστασης του μη υποκειμένου λήπτη, εφόσον η συνολική τους αξία δεν υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ. Ωστόσο, παρέχεται στις εν λόγω ελληνικές επιχειρήσεις το δικαίωμα να επιλέγουν τη φορολόγηση των υπηρεσιών τους στον τόπο εγκατάστασης των πελατών τους, το οποίο θα καταλαμβάνει κατ' ελάχιστον δύο ημερολογιακά έτη. Τα ανωτέρω προβλέπονται κατά ανάλογο τρόπο και για τους μη εγκατεστημένους στο εσωτερικό της χώρας παρόχους των υπηρεσιών αυτών προς λήπτες μη υποκείμενους στον φόρο, εγκατεστημένους εντός Ελλάδος.

Με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 15 ενσωματώνονται στο εθνικό μας δίκαιο οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 1 της οδηγίας 2017/2455 και αντικαθίστανται αντίστοιχα η περίπτωση α' της παραγράφου 1 και η περίπτωση ε' της παραγράφου 4 του άρθρου 47β του Κώδικα ΦΠΑ. Με τις νέες διατάξεις αίρεται ο περιορισμός ως προς τη δυνατότητα των υποκειμένων στον φόρο που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά έχουν λάβει ΑΦΜ/ΦΠΑ σε κράτος μέλος, να χρησιμοποιούν το ειδικό καθεστώς της Μικρής Μονοαπευθυντικής Θυρίδας του άρθρου 47β του Κώδικα ΦΠΑ.

Με το άρθρο 16 ενσωματώνεται στο εθνικό μας δίκαιο η τροποποίηση που επέρχεται - επί της ουσίας- στις διατάξεις του άρθρου 219α της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2017/2455, με την προσθήκη νέας παραγράφου 1α στο άρθρο 8 του ν.4308/2014 (Ε.Λ.Π.). Με τη νέα διάταξη ορίζεται ρητά η υπαγωγή στους κανόνες τιμολόγησης των Ελληνικών

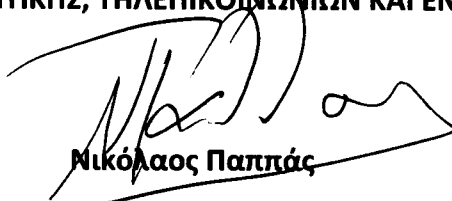
Λογιστικών Προτύπων των οντοτήτων που είναι εγγεγραμμένες σε ένα από τα ειδικά καθεστώτα της Μικρής Μονοαπευθυντικής Θυρίδας των άρθρων 47β και 47γ του Κώδικα ΦΠΑ, με σκοπό την απλοποίηση των κανόνων τιμολόγησης για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Κατά τα λοιπά το υφιστάμενο εθνικό νομικό πλαίσιο είναι ήδη εναρμονισμένο με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 219α της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ, όπως αυτό αντικαθίσταται με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2017/2455.

Με την παρ. 2 του άρθρου 17 ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου 2019 ως ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του Δεύτερου Μέρους.

Αθήνα 20.1.2019

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Νικόλαος Παπλιάς

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κωνσταντίνος Γαβρόγλου

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Ευτυχία Αχτσιόγλου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ευκλείδης Τσακαλώτος

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Μαρία - Ελίζα Ξενογιαννακοπούλου

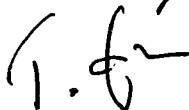
ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Θεανώ Φωτίου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γεώργιος Χουλιάρáκης

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'K' followed by a series of loops and a final flourish.

Αικατερίνη Παπανάτσιου